

Izhaja vsak torek in petek v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo.
Stanje po posti prejeman ali v Gorici na dom posiljan celetno 8 K., polletno 4 K. in četrletno 2 K.
Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jelletsitz v Nunskeh ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Dr. Tuma in naše ceste.

Začetkom tega meseca objavili smo v „Gorici“ članek, v katerem smo označili g. dr. Tuma kot moža, ki pripisuje vedno in povsod vse uspehe sebi, neuspehe pa drugim. Častihlepnost na jedni in zavist na uspehih drugih rojakov na drugi strani sta pri njem tako razviti, da muči dan in noč svoje možgane, kakó bi uničil ali vsaj skrčil zasluge in uspehe drugih poslancev, če niso njemu v slavo. Hladnokrvno in brezvestno mrvvari kot deželni odbornik nekatere pridobivte naših državnih poslancev, da bi izpodkopal njihov ugled in upliv pri ljudstvu. —

Da bi svojo trditev podprli z dokazi, navedli smo dva slučaja, ki to jasno dokazujeta, naslikali smo namreč dr. Tumovo postopanje in vedenje v zadevi vipavske železnice in obelodanili njegovo zahrbtno početje v zadevi italijansko-obmejni cest.

„Soča“ z dne 6. t. m. nas je radi tega v članku s spredej navedenim nadpisom prav grdo nahrulila, kakor ji je navada, ter nakopičila v njem drzne neresnice in bedastoče, da smo bili namenjeni takoj jo zavrniti, kakor zaslubi. Toda, ker je med tem začel pojasnjevati g. E. Klavžar v svojih stvarno utemeljenih člankih cestno zadevo ob italijanski meji, smo pero odložili; a vidi se nam potrebno, da to sedaj storimo.

V zadevi projektiranih dveh cest ob idrijsko-italijanski meji smo trdili med drugim, da je vlada določila podporo za obé obmejni cesti, namreč za cesto od Wrhovlja do Kostanjevice in naprej do Srednjega, in za ono v dolini ob Idriji.

Na to je odgovorila „Soča“ doslovno: „Vlada je dovolila podporo, pa le za prvo cesto, nikakor pa ne za drugo, radi preogromnih stroškov. Kar piše „Gorica“ tudi o tej drugi cesti, je le zlobno preračunje s leparijo, da bi uspešne hujskali proti dr. Tumi. Nevednost je tukaj izključena.“

Kakor je že g. E. Klavžar dokazal v svojih že prej omenjenih člankih in se vsakdo lahko prepiča iz vladnih listin, ki so vsakemu pristopne, je neovrgljiva resnica, da je vlada določila prispevek za obé obmejni cesti. „Soča“ — in kdor je za njo, naj čita pazljivo dopis tržaškega namestništva z dne 24. avg. l. 1899 št. 1764 in državni proračun za l. 1899 in 1900 in dotočni razložbi državnega proračuna! Potem naj pride zopet in naj nam očita, da je

naša trditev „zlobno preračunje s leparijo, da bi uspešne hujskali proti dr. Tumi“. Kanaleci pa in drugi deležniki razvidijo lahko iz tega, kako nesramno hoče „Soča“ svet slepiti in kako brezobrazno utajiti resnico, ki ji je neljuba.

Ni nam pa jasno, ali dela to iz „nevrednosti po poklicu“.

„Nič bolje ni „Sočino“ nadaljnje kvajenje o tej zadevi. Sklepati, da cesti nista potrebni, ker so se nekatere občine izrazile, da nočejo prispetati ničesa k stroškom teh cest, je smešno. Kje in kedaj so ponudile občine same ob sebi podpore in prispevke za ceste, katere jim niso neposredno v korist? Take občine treba v to še le pridobiti, in v tem slučaju ni bilo to težavno.

Uverjeni smo, da bi se odločil Kanalski trg brez odloga za dotočni prispevek, ako bi mu bil dr. Tuma odločno kazal na alternativo: „Ali pomagaj svojim zapuščenim soobčanom za zgradbo cest po že odobrenih sprejetih načrtih, ali znesek 176.000 gld. že zagotovljene državne podpore je za vedno izgubljen.“

Seveda, ako se takim občinam tako rekoč sugestira, naj se ne prenaglijo s prispevki za označene ceste, ter se jim vzbuja nuda, da bi se dala uporabiti že izposovana vsota za ceste, ki bi bile njim v večjo korist, — potem seveda ni čudo, aki dotočne občine odklonijo vsak prispevek v prvotni namen.

Kar piše v tem oziru „Soča“, je le plevel; grda in držna laž je pa trditev, „da je bil Kanalski trg od prvega začetka nasprotnik oni cesti“.

Ali ni „Soči“ in njenim patronom znano, da je Kanalska občina prva podpisala prošnjo za obe označeni obmejni cesti ter nata način nedvojbeno priznala njuno potrebo in koristi? Ali je mogoče, da bi Kanalsko županstvo, ki je pred štirimi leti prvo priznalo potrebo onih cest, danes reklo: „Cesti nista potrebni, teh ne maramo“?

Ne, ne! — mi smo uverjeni, da je Kanalsko županstvo in da so drugi deležniki odklonili potrebitno podporo svojim nesrečnim in zapuščenim soobčanom, ki bivajo na italijansko-obmejnem svetu, radi tega, ker jim ni nikdo resno razložil dejanskih razmer, ker jim ni nikdo reklo, da je državna podpora nepreklicljivo izgubljena, aki se ne uporabi za označeni obmejni cesti.

Ali ne bi bilo krvavo žaljenje zastopnika Kanalskega trga, ako bi mu kdo impun-

tiral, da noče priti na pomoč s par tisočaki svojim sosedom, kateri morajo prispetati tudi za take Kanalske ceste, ki niso njim neposredno v korist ter da bi prebivalstvo tega prebujenega trga radi navedenih par tisočakov rajše pustilo vsoto 176.000 gld. v dunajskih blagajnah, nego jih privoščilo svojim sorokom?

Uverjeni smo, da bi Kanalski in tudi drugi zastopniki nikdar tega ne dopustili. Če so se Kanaleci sedaj drugače izrekli o potrebi in koristi obmejnih cest, storili so to iz drugih uzrokov.

Tumov načrt o cestah, objavljen v istem članku „Soča“ z dne 6. t. m., nam razsvetljuje ves položaj in vse odnosa v tej zadevi kakor blisk okolico v temni noči.

Uspeli grofa Alfreda Coroninija v tej zadevi niso dali miru Tumovi častihlepnosti, njegova po grdi zavisti razjedena vest ni mirovala; te uspehe in grofov ugled in upliv je treba vsakako uničiti, naj stane, kar hoče. A da bi odijočnost takega započetja nekoliko maskiral, izumil je v naglici ono cestno mrežo, na katero hoče loviti „goriške“ kaline.

Z ono državno podporo, ki je na razpolago samo za dve italijansko-obmejni cesti, o kateri dobro vé, da se nikdar ne privoli v uporabo za druge ceste; z nadaljno državno podporo 108.000 gld., katero se nadeja pridobiti od vlade brez predloženih in izdelanih natančnih načrtov, dasi dobro vé, da vlada ne dá na fantastične proizvode njegove razburjene domišljije nití vinarja; dalje na prispevek 100.000 gld., katere mu položijo naši italijanski poslanci radi njegovih lepih oči takoj v klobuk za cestno mrežo po Kanalskem, Brijskem, Čepovanskem in Tribuškem svetu, hoče zgraditi nič manj nego deset velikih in važnih cest, katerim je dodal v novejšem času še par novih.

Tako slepilo je res predrzno in presega skoro ono znanega „kronjurista“ Kristana, kateri hoče zidati posebno železniško progo od Tolminja do Kobarida, in od tod na italijansko mejo in v Bovec. Človek res ne vé, ali ima opraviti z resnimi ljudmi, ali z držnimi elementi, kateri mislijo v svoji veledomišljivosti, da „goriški tepec“ morajo biti hvaležni, če jih kdo sploh hoče — zafrkavati.

Moj Bog! — samo za načrt cestne proge od Čepovanske ceste do Slapu je bilo treba moledovati leta in leta, dokler je bil izdelan — na papirju. Že ta načrt stal je mnogo denarja, a izdelana cestna

proga stala bi po proračunu, ki leži že leta dni v ministerstvu in o katerem ne ve g. dr. Tuma menda nič, približno 190.000 gld. Skladovna cesta od Čepovana po Gor. Tribuši do Idrije in od Gor. Tribuše do Dolenje Tribuše stala bi po tem takem najmanj 200.000 gld. In vse to in še deset drugih daljših gorskih cest hoče zgraditi g. doktor Tuma s zneskom 400.000 gld.! Škoda, da ni vsaj dvakratni milijonar, — onda bi hoteli vladu resno nasvetovati, naj mu da zahtevan 400.000 gld., a naj ga potem tudi trdno obvezuje, da izpelje vse zaznamovane cestne načrte.

Čudo, da ni izdelal še kakih novih projektov za Tolmince in Sv. Lucijo, recimo „Dražs e il bahn“ na Krn in Črno prst, od Sv. Lucije pa v Lom in na Mengore.

No, če ne bode še leto dnij volitev v deželnem zboru, pridejo gotovo tudi ti na vrsto. Da dobijo tudi Kraševci vsaj jedno veliko reko, katero jim napeljetja, da bode tekla po sredi Krasa, je samo ob sebi umljivo. Le ubogi Vipavci bodo še dolgo zdihovali po železnici, ker se nočejo ukloniti temu svetovnemu — čudaku.

Lepe projekte — bodisi cestne ali druge — izmišljevati, je pač lahko, taki so ceneji nego robidnice; a izvesti jih, je težje. In tega ni g. dr. Tuma še poskusil, inače bi ne igral tako brezvestno z vitalnimi interesi obmejnega prebivalstva, inače bi ne kazal svetu, da je danes črno, o čemur je štiri leta z unemo in spremnostjo trdil, da je belo.

Dopisi.

Iz Brd, 21 marca. (Izv. dop.) Gosp. dopisnik iz Brd z dne 7. sušca t. l. v „Soči“ štev. 29 nasvetuje gg. deželnim poslancem, za slučaj zborovanja, naj bi postavogledje vzdrževanja in presukovanja obmejnih cest preustrojili tako, da bi vezala dolžnost vsako posamezno davčno občino, skrbeti za te v svojem obsegu, kakor pred l. 1894.

Ideja g. dopisnika v tem primerljaji ni sicer brez jedra, posebno za občine, ki so deležne popolnih dobrat skladovnih cest, za katere pa morajo o novejšem času vse občine enega in istega okraja jednake doklade plačevati.

V slučaju, da bi se postava za občinske ceste preustrojila, tirjala bi pravičnost, da bi se tudi postava glede prenaredbe in

in ono — hodi z loncem okoli kaže — uže prej veš, kaj ti bo hotel; prav čutiš: kako ga duši v grlu. Tako i tú: Govori se prej tem in onem; umijo se v gorovu, dokler se ne ponudi ugodna prilika. Potem se začne pogajanje za doto. Obojá stranka drži za se. Pri tem se navadno ponudijo snubačem kake jedi. Ti se branijo zarad lepšega, češ: saj ni treba, saj smo doma jedli, saj nismo za to prišli itd. A naposled ipak posežejo po tem in onem. Pa spet se vrnejo k prejšnjemu govorjenju. Poprašajo tudi oba otroka: kako in kaj! — Mladenka, ki jo prosijo, je tu v zadregi; najrajše vteče, da ni zraven, ko se o tem govor; posebno, če jej vsa reč ni ugodna. — Ako se ne morejo „zgligliati“, se pa le tako razidejo. Nekateri pa „zgligliajo“ tukaj.

5. Iz kakih vzrokov se sme prelomiti besedo (v tej reči)?

5. Včasih se zjednijo, a pozneje se zopet vse razdere. Vzroki so ti: a) Če izvedena stranka o drugej kaj nevsečnega, n. pr., da se ženin opija, da je zapravljivec, da ima dolgove; b) Ali pa če se odstopajočemu boljše mesto kaže. A to je redko.

(Dalje pride).

L I S T E K.

Pravni običaji ohranjeni v ljudstvu na Tolminskem

(in nekoliko na Boškem).

→ 3 →

G. Al. Hudovernik je nekdaj „Pravniku“ priporočal, naj bi se ti pravni običaji mej ljudstvom poiskali in zaznamovali. Res, potrebno delo; a tudi težavno. — Jaz sem se namenil v teh vrstah nekoliko opisati te navade. Vem, da bode to le ne popolno delo; a morda bode vsaj druge vzbudilo k zapisovanju teh ljudskih šeg in navad, služilo bode vsaj v primerjanje.

Za podlago mi služijo tukaj vprašanja in odgovori ki jih je podal g. Tomaž Škrdlja v Svetozoru l. 1882 št. 33 do 41 štev.

I. Zasebno pravo.

A. Pojmi rodbinskega prava.

a) v rodinji.

1. Kedaj t. j. v katerem letu in ob kakšnih dnevih se zaročajo (snubijo) in ženijo?

Ali se godi, da roditelji tudi nedoletne zaročajo?

1. Mladenec se navadno može po 20 letu, mlaedenček okoli 30. Glavni činitelj tukaj

navadno ni ljubezen, nego družinske razmere, posebno denarne. Mnogokrat čakajo sé ženitvijo in do poznejšega časa (sin do 40 a dekle do 30 leta). Poroka je bila prej navadno predpustno sredo. Zdaj pa ne gledejo več toliko na pustni čas; ženitve so takrat, kadar je dotočnim najbolj prične.

Redko se zgodi, da bi se možila dekleta nje v 17 letu.

2. Koliko časa po snubljenji je poroka?

2. Čas mej snubljenjem in poroko je odvisen od okolnosti: posebne navade n. Navadno gredo po vnsnubljenju v mesto, kupovati si potrebnega blaga. Kadár potrebno napravijo, potem je poroka.

3. Kedaj i kolikokrat so skupni shodi, i kako se imenujejo posebej; Kedó se jih vdeležuje?

3. Če se imata dva poročiti, tedaj jedna stranka pridno poizveduje o razmerah druge stranke. Včasih so berači in beračice tukaj poročevalci. Gospodinja skuša po tej poti izvedeti: kako je tam v hiši, kamor ima iti njeni hči; kako se „ženin“ obnaša; ali igra, kartu itd. Ljudje hodijo gledati v zemljiške knjige in prereščajo dotočno hišo

skozi in skozi. Pri tem gledajo na lastnost in obnašanje mlaedenča ali mlaedenke. Če mlaedenč prera obiskuje krčme, igra in se pretepa, mu to škoduje. Isto tako dekletu, če ni delavno, in se je prej rado pečalo s fanti. — Posebno pa gledajo menda še na premoženje, bogatijo itd. Morda se še preveč ozirajo na to drugo, in premalo na prvo! Ko si je tako stranka, ki meni snubiti, poizvedela najpotrebnje reči o drugi stranki in izvedela, kako doto bi mogla imeti nevesta, tedaj se poda ženin s kakim drugim sorodnikom snubit. — Prihodnike sprejmó vselej utjudno; naj uže mislijo udati se prošnji, ali ne. Saj je čast hiši, kamor pride več snubilcev. Pogostijo jih, kolikor zamorejo. Če se zjednijo takoj, potem ni daljnih shodov. — Ta prvi shod se imenuje: „snubitev“ (snubljenje).

4. Ali se opravljajo pri snubljenji kaki posebni obredi? Kaki so in kako se nazivajo? Kedaj menjajo, da je snubitev sprejeta?

4. Pri snubljenji menda ni posebnih obredov. Zna se, da se s početka govorí o vsem drugim, nego o snubljenju. Misli si, n. pr., kako govorí oni, ki hoče denarja od tebe na posodo imeti. Vse vé povedati to

vzdrževanja okrajnih cest prekovala v tem zmislu, da bi oddaljene občine od skladovnih cest ne bile jednakomerno obložene z onimi občinami, ki imajo to ugodnost, da ležijo ob okrajnih cestah.

Toda, da bi občine, ki imajo v svojem okolišu mnogo občinskih cest, kakor n. pr. v Kojščanski županiji v Brdih davčne občine: Vrhovlje z oddelkom Brestje, Vedrijan, Krasno in Višnjevik z oddelkom Slavče (te 4. dav. občine imajo v svojih okoliših okoli 40 K. m. obč. cest) morale same skrbeti za te, a bile postavljene v jednakom platično vrsto z drugimi občinami, ki imajo popolen užitek od okrajnih cest, a imajo malo ali nič občinskih, bilo bi to v nebo vpijoči greh!

Res je, da je neki paragraf v novi cestni postavi, kateri pooblaščuje cestne uprave, da imajo pravico polajšati naklade občinam, ki so odstranjene od okrajnih cest, vsled česar niso deležne jednakih dobrov, kakor one občine, ki so tik okrajnih cest.

A ta šmentrani klukasti paragraf gre kaj rad na dopust o priliki sestave proračuna za okrajne ceste in dotedični činitelji ne morejo, vsled njegove odsotnosti pomagati občinam na občinskih cestah glede polajšave doklad. To velja posebno o cestnem odboru za Goriško okolico, dočim se Katalniki cestni odbor pravčeno ozira na različnost razmer in potreb.

Slavna županstva in starašinstva pa naj preskrbujejo v svojih proračunih za vzdrževanje občinskih cest, ne samo tako, kakor veleva postava, ampak tudi tako, kakor zahtevajo istinite potrebe.

Potrebitna sredstva v to svrhu se lahko doma v lastnem področju pobirajo.

Sedaj obstoječe cestne postave se mi zdijo na sploh zadosti dobre, želeti je le, da bi se iste od strani poklicanih činiteljev spolnovalo v pravem zmislu. Pa bi šlo!

Naši deželniki poslanci naj se nikar ne bavijo s prenaredbami imenovanih cestnih postav, raje naj uvažujejo opravičene prošnje podane na visoki deželni zbor v cestnih zadevah, posebno prošnje onih občin, katere so že ogromno denarja in žuljev žrtvovale za zgradbo prepotrebnih cest (n. pr. obč. Krasno-Višnjevik), a vsled slabih letin in prenapornega dela, ne morejo same omagati započetega dela ter nujno potrebujejo izdatnih podpor od strani dežele in države.

Slavni cestni odbor za Goriško okolico naj bi se ne spodikal nad § 5 cestnega zakona glede uvrstitev občinske ceste v vrsto skladovnih od Vrhovlja čez Krasno, oziroma Breg do Biljanske meje pod Višnjevikom, marveč na krvave žulje občinarjev vsled ogromno dovršenega dela na dotedični črti. Neodpustljivo bi bilo, da bi se zadnja kapljica krvi izsesala iz ubogega občinarja!

Politični razgled.

Češko nemška spravna pogajanja.

Ta pogajanja so za zdaj odgojena in sicer zaradi zasedanja češkega deželnega zborna. Pogajanja so se do zdaj vršila še precej ugodno in so se odposlanci obeh strank že v marsičem sporazumeli. No, iz tega se ne da seveda sklepali na konečni povoljni vseh. Tako sta dve trdi kosti raba češkega jezika v državnih uradih in pa minoritetne šole, za kar je bilo treba izvoliti dva pododseka, da pretresujeta tudi vprasanji ter predložita nju sklepne skupni konferenci. Kakor rečeno, bilo bi kako prenagleno, ako bi hotel kdo trdit, da je konečni povoljen vseh teh pogajanj zagotovljen. Ali ravno tako prenagleno bi bilo trdit kaj nasprotnega. Tega mnenja je danes skoro vse časopisje razun radikalnega. Kaže se torej, kakor da bi prišla, kolikor vlada, toliko pa tudi Nemci do prepričanja, da se Čehov kar meni nič tebi nič ne sme in ne more prezirati. Zato se je ministerski predsednik doktor Körber že izjavil, da nima vlada nič proti češkemu notranjemu uradnemu jeziku.

Marsikateremu našim čitateljev se bode zdelo čudno, da se mi toliko pečamo s to češko nemško-zadevo. Zadeva je navidezno res le češko-nemška, ali v resnicu je pa vendar ves nadaljnji razvoj naše notranje politike odvisen od povoljnega ali nepovoljnega vseha teh pogajanj.

Pogajanja med Italijani in Slovani v Istri.

Kakor smo poročali zadnjic, so predali zastopniki hrvatsko-slovenske istrske deželnozborske majnšine zastopnikom italijanske večine pismene zahteve, ki bi bile v stanu omogočiti v istrskem deželnem zboru nekak modus vivendi med italijansko večino in slovansko manjšino. Deželni glavar dr. Campitelli je vsled tega sklical vse italijanske deželne poslance na včerajšnji dan v Poreč, da sklepajo o odgovoru na zgorenje omenjene zahteve.

Obstrukcija v italijanskem zboru.

Kakor da bi nam bili italijani zavidi za grde in ostudne prizore, ki so se dogajali v našem državnem zboru skoraj dve leti zaporedoma, začeli so tudi oni v svojem lastnem zboru z obstrukcijo. Na dnevnem redu v italijanskem državnem zboru stoji namreč že več dni vladna predloga o premembri državnozborskega opravilnika. Vlada ima sicer večino za se, ali levica, ki je sicer v veliki manjšini, vganja v zbornici take spektaklane, da ni mogoče priti do kakrškega glasovanja in da se morajo zaključiti seje zaradi škandalov in nemirov.

Rusija in Turčija.

Rusija koraka počasi ali dosledno. Pred očmi ima pa vendar jeden in isti cilj. Ona gleda namreč na to, da uredi tako, da ji bode mogoče ob ugodnem času nastopiti dedščino gledē turških dežel. Zdaj je prišla na vrsto ureditev železnic v Mali Aziji. Ona si je pridobila namreč zadnje dni od Turčije koncesijo, da sme le ona, to je le ruski podjetniki zidati v Mali Aziji železnice do ruske meje. Turški pravosodni minister se je sicer branil proti taki koncesiji, pa pomagalo mu ni to nič, pač pa je moral on sam odstopiti.

Balkanske državice.

Na Balkanu vre v zadnjem času. Bolgarski knez Ferdinand bi se rad popolnoma odresel Turčije. On bi rad postal tudi kralj. Med Srbijo in Črno goro ne vladajo baš najbolje razmere. Dokaz temu je to, da je Srbija odpoklicala svojega zastopnika iz Cetinja. Razkrjal Milan pa vedno šečeta srbskim častnikom, da voha smodnik. Ako ne bode Rusija in Avstro-Ogerska previdni ter ne nastopita odločno nasproti Miljanu in pa knezu Ferdinandu, bi znala ta dva v resnicu zanetiti tam dol na Balkanu ogenj, ki bi znal razširiti svoj plamen tudi prek balkanskih mej.

Vojска in Južni afriki.

Najnovješja poročila z bojišča nikakor niso ugodna za angleško stvar. Na južnororanjski meji jim je pobegnilo izpred oči vsaj 4000 dobro oboroženih mož ter jim provzročilo popoln poraz generala Gatacre, mej tem ko so v Bloemfonteinu že na glas govorili o novi burksi kapitulaciji in je že celo naša neutralna „Inform“ primerjala to kapitulacijo z enakimi dogodki v Evropi in drugod. Z osvobojenjem Mafekingu imajo Angleži precej težav, posebno neljubi so jim pa opetovani vojni svetki v Kroonstadtu, sedanjem glavnem sedežu burske armade in oranjske vlade.

Priske pri Mafekingu, ali sploh na zahodni transvalski meji so sicer le lokalne narave in brez važnosti, pomenljiv pa utegne postati poraz Gatacrov, ker pride lahko do novih ustaj. Mej tem ko Roberts napiva v Bloemfonteinu in govorja o bližnjem dohodu v Pretorijo, se vrše za njegovim hrbtom stvari, katerih bržkone ne bo smel prezreti, razun aks so Buri popolno ostavili južnororanjsko bojišče.

Domače in razne vesti.

Nov odvetnik. Dr. Šime Kurelič, župan pazinski, dovršil je 20. t. m. na tržaškem višnjem sodišču odvetniški izpit s prav dobrim vsphem ter je dne 22. t. m. na istem sodišču položil odvetniško prisočno. Svojo odvetniško pisarno odpre v Pazinu. Čestitemu rodoljubu najiskreneje naše čestitke!

V Dobravljah pri Sv. Križu na Višnjem. Dr. Šime Kurelič, župan pazinski, dovršil je 20. t. m. na tržaškem višnjem sodišču odvetniški izpit s prav dobrim vsphem ter je dne 22. t. m. na istem sodišču položil odvetniško prisočno. Svojo odvetniško pisarno odpre v Pazinu. Čestitemu rodoljubu najiskreneje naše čestitke!

Umrl je dne 23. t. m. v Budimpeštu, kamor je šel obiskat svoje sorodnike, ud gospiske zbornice Nikolaj Dumba. Zadeba ga je kap.

Ministerski predsednik dr. vit. Körber v Dalmaciji. Poroča se iz Dalmacije listom, da obiše v kratkem času Dalmacijo ministerski predsednik dr. vit. Körber.

Povodom instalacije novega barkovljanskega župnika se bo vršila prihodnjo nedeljo slovenska sveta maša ob 9. uri predpoludne v župni cerkvi v Barkovljah. Mešani zbor „Adrija“ bo pel Hladnikovo mašo „Tvoja so nebesa“.

Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke se je torej konstituiral. Ta dogodek nima sicer svetovne važnosti in mi ga naznamo našim čitateljem le za to, da izvedo jedno več. Predsednikom je bil izvoljen, kajpada, dr. Tuma, prvim podpredsednikom Anton Lokar iz Ajdovščine, a drugim Miha Zega iz Kanala. Tajnikom je postal nek mlad doktor. Oba podpredsednika sta moža močne postave, širokopleča. Ako bodeta hotela, bodeta lahko nosila na ramenih dr. Tuma. Koliko časa? Dokler se ga ne naveličata. Ali sta moža prevzela to velečastno nalogo prostovoljno, ali se celo za-njo pulila, ali pa sta to storila le iz discipline, tega mi ne vemo. Prepričani smo pa, da si bodeta ona dva prav malo belila glavi s tem novim dr. Tumovim političnim podjetjem, marveč, da mu bodeta prepustila, naj vlada in vodi, kakor mu drago. Tako mora pa tudi biti pri dr. Tumu, ker drugače ne gre. Za to se pa

tudi najbrže ne motimo, ako mislimo, da si je generalisimus sam izbral svoja „Flügeladjudanta“. Za to pa ni nikako čudo, ako se ne nahaja v liberalnem „generalstabu“ tudi dr. Stanič. A propos! Mi sicer ne vemo, koliko je prav za prav na tem resnice, ali že od več strani se nam je pričovalo, da je prišlo dr. Staničovo ime vsled tiskovne pomote na oklic, s katerim je bil sklican zaupni shod naših liberalcev. Saj je bilo pa res čudno, da se ni dr. St. Kar nič pričkal na shodu. Je sicer res, da je imel isti dan neko sodno razpravo, ali ta je trajala k večem do poludne, dočim je trajal shod do 1 ure popoldne. Značilno je bilo pa to, da se je na dan shoda odgovarjalo vpraševalcem po dr. Staniču: dr. Stanič na v Gorici, šel je na Dunaj.

Kdo je nestren in netolerant?

„Soča“ vedno in vedno pribija, da so klerikale (da se poslužimo nje izraza) nestreni in netolerantni, da so apostoli sovražljiva itd. Narodni — napredniki pa so najtolerantnejši ljudje. Kako toleranti da so, pokazal je Andrej Gabršček v posojilnici. „Prim. L.“ poroča, da je Gabršček po zaključeni seji začel strašno vpiši: To je farski regiment! Farji hočejo komandirati! Farji hinave! G. dr. Andreju Pavliči je klical: Vi imate umazana usta. Vi hočete komandirati, pa nič ne zastopite. Vaš „Prim. L.“ je farski list. In govorijo, da je celo nameril proti dr. Pavliči. Znana je tudi aféra s stolico v čitalnici. Tako nastopajo pravki narodno-napredne stranke. Še poulični fakini se tako ne vedejo. In vendar kriče v „Soča“ o nestrenosti in netolerantnosti klerikalcev. Gabršček res misli, da je ves goriški narod zabit, kakor njegovi „jogri“.

O izdajanju tajnosti kaj rada besediči „Soča“. Temu se ne čudimo, ker ima lastnik „Soče“ monopol na izdajanje tajnosti, ter ga jezi, ako mu kdo hodi v škodo.

„Soča“ in „Primorec“ sta odslej oficijelni glasili narodno-napredne stranke. Izvili so tudi uredniški nadzorovalni odbor. V koliko bo ta odbor vršil svojo nalogo, ne vemo. Vemo pa, da Gabršček vse take odbore smatra budalostnim ter da si on ne da od nikogar ukazoval, glede listov, kakor je trdil lani v maju. Mogoče je sedaj preseljal!

O klerikalizmu prinesla je „Soča“ članek iz peresa A. Kristana. Članek je, kakor njega duševni oče, zelo voden. Odgovarjali boderemo prihodnjič.

V lastno obrambo. Pod tem naslovom smo priobčili v številki našega lista pismo g. J. S., v katerem se je branil pred vse kaj drugega nego lepimi napadi „Soče“.

Na to je „Soča“ se „plemenitejše“ navelila na g. J. S. Gos. J. S. odgovarja danes sam v svoji izjavi, ki jo prinašamo na drugem mestu današnjega lista.

Mi se pa čutimo dolžne, da izjavimo na tem mestu, da ni bil g. J. S. v nikaki zvezi s sporočili o zaupnem shodu narodno-napredne stranke ter da smo pripravni to povsod in na vsak način potrditi.

Ščipanje jih po trebuhi. Sitna je ta bolezna, ta kronična vjed, ki se ponavlja pri naših lahončkih vsako leto ob času vojaškega nabora. Vzrok ti bolezni je namreč slovensko petje naših novincev.

Ker se vrši te dni pri nas v Gorici vojaški nabor, toži „Il Friuli Orientale“, da ga močno ščipuje po trebuhi. Revez se nam smili ali pomagati mu ne moremo. Naj poskusiti, pa naj si zamaši ušes z bombažem, mogoče, da mu bo s tem pomagano, saj škodilo mu ne bode. Reva!

Nasledki pustnih burk. Dobili smo od prijatelja ter priobčujemo to-le:

Bile je nekega dne, ko sem se peljal na kolesu čez Miren dalje po državni cesti. Od Devetakov v Dolu sem pa moral iti peš navzgor po strmem klancu, posebno pa še, ker je cesta tam jako posuta. Prišedši na vrh klanca srečam neko staro ženico ter se jamem z njo pogovarjati. Bila je iz Dobroberdova. — Na vprašanje, kaj je novega v Dobroberdu, mi ženica začne pripovedovati to-le:

Kakor povsod, praznavali so naši možakarji in fantje tudi pri nas pusta. — Mi imamo pri nas tri krème, a vse tri so bile polne gostov, kjer so popivali cele noči. Pravijo sicer, da je po postavi dovoljeno po noči držati odprte krème le do neke ure; pri nas se pa krémari ne drže te postave. Med krémari pa je tudi naš župan in tudi v njegovi krémni se je popivalo od pustnega torka na pepelnico sredo prav v pozno noč. No, in pri tej priliki se je pričigla neka nesreča. Sedelo je namreč nekaj možakarjev na ognjišču, tam so pili in peli, da je bilo kaj. Hkratu se vname med njimi prepričati izognjišča. Ta se pa poprime verige, ki visi nad ognjem ter noči iz ognjišča. Ker so ga pa drugi po sili potegnili na tla, si je ta ob špičastem verižem kaveljnu kožo mezinca desne roke tako nesrečno odrgnil, da mu je začela roka koj zatekati.

Ker ni hotel otok nikakor poplahnit, moral je revež v tržaško bolnišnico. Tam so mu že dvakrat rezali roko in se nahaja tudi dandanes v smrtni nevarnosti. Ta nesreča se je pričevala v pozni noči, ko je že dayno odbila policijska ura. Ko bi torej županstvo pazilo na to, da bi se bila krémna zaprla v postavnem času, bi se ne bila pričevala gotovo ta nesreča.

Ko mi je ženica ta povedala, se poslovim od nje ter zdrčim s kolesom dalje do Jezera. Tu se mi je pokvarilo kolo, zato sem se pa moral vrniti iz Jamelj po Dolu nazaj. V Jamelj sem pa zvedel, da razsajajo tam še vedno bolezni med otroci in da je zaradi tega šola zaprta.

Od Sv. Lucije nam poročajo z dne 20. marca: Odnosno na poročilo v „Soči“ z dne 17. t. m. št. 32 blagovolite zvedeti tudi čitalnici „Gorice“, kakšna je ta „nova stranka“, ktera je zmagala pri volitvah novega starešinstva županije Sv. Lucije.

Ta stranka ni nova, ampak je neka mešanica iz ostankov stare in častihlepežev nove stranke pod vodstvom preč. gosp. Miklavža Kocijančiča, župnika v Ročah, brez kojega se menda ne more vršiti nobena volitev.

Zmagalo je nasilje, laž, obrekovanje in žganje! Kaka je ta zmaga, zadostuje, ako povem, da se otroci kriče po cestah: „Pu delči so zmagali!“

„Sočini“ stranki pa častitamo na pridobivanju mešanega „narodno-naprednega“ starešinstva pri Sv. Luciji, ktero obeta pod vodstvom g. Miklavža „napredno“ orati. (Ne moremo verjeti, da bi bil „Slogin“ poverjenik vč. g. Miklavž Kocijančič v družbi dr. Tume in Gabrščeka. Opomba uredništva.)

Okrožnica vsem županstvom pokrene župnije grofije Goriške in Gradiške. Naznana se s tem, da se je v tukajšnji bolnišnici milosrđnih bratov z namestništvom privolitivo zvikušala dnevna prehranitnina za domače bohnik, ki se oskrbujejo v III. razredu, na 1 krono 14

gost zelo nadležen, ker stori človeka za več dni nesposobnega za delo.

7 stoletnica Dantejeve „La Divina Commedia“. Letošnji Veliki petek bo 700 let odkar je prišlo na svitlo nepresegljivo delo italijanskega pesnika velikana Dante Alighieri, nazvano: „La Divina Commedia“. Italijani bodo slavili to 7 stoletnico, kar je popolnoma prav. Pa kakor povsod, primešali bodo tudi pri tej slavnosti, kolikor mogoče irendentovskih demonstracij.

Kakor čitalo v „Piccolu“, bode izšlo pri tej priliki več slavnostnih spisov. Jeden izmed teh se bode bavil z Dantejevim prebivanjem v tolmanski jami, v Devinu in v samostanu Sv. Mihaela v Pulju in s tem dokazal, da so to italijanski kraji in da je to najboljši dokaz, da spada naše primorje k Italiji.

Zboljšanje plač manipulantinjam pri poštah in pri brzozajnih uradih. Vsled naredbe trgovinskega ministerstva, se zboljšajo plače tudi manipulantinjam pri poštah in pri brzozajnih uradih.

Zvišanje mesečne plače po deset krov, ne bode sledilo, kakor do zdaj vsakih 5 let, ampak vsako četrto leto. Vsled tega ne bode znašala njih najvišja plača le mesečnih 100 krov, kakor do sedaj, pač pa 150 krov. Ta naredba stopi v veljavo s 1. julijem t. l. Jako važna določba v tej naredbi je ta, da bo imela veljavno tudi za preteklo službeno dobo.

Razglas. Naredba c. kr. finančnega ministerstva od 1. decembra 1899 in 23. februarja 1900 št. 6637 glede uradnega vtiska kolkovnih znamenj na inozemske vrednostne papirje in na nepopisan papir.

Od 1. aprila t. l. vtiškala se bodo pri c. kr. dohodarsvenem in kolkovnemu uradu v Trstu kolkovna znamenja po 2. v. in 10 v. ne-le na račune in vozne liste, ampak na zahtevo strank tudi na nepopisan, za sestavljenje listin, spisov in dokazil določen papir in sicer:

1. na nepopisan papir

2. na nepopisane blankete vsake vrste, razun promes, kakor: blankete za račune, vozne liste, menjice, trgovske nakaznice, (čeke), pooblastila, pobotnice, spričevala, vloge i. t. d.

3. na še nerabljene trgovske in obrtniske knjige, ako kolek za eden list ne presega 50 v., in ni treba napraviti več nego 5 utiskov na eden list in ako fizična kakovost predmeta vtiškanje dopušča, z dolčilom, da bode nadomestovalo to vtiškanje predpisano v porabo občnih kolekov oziroma uradnih blanket. Razveljavljenje vtišnjeni kolkovni znamenj s tem, da se popišejo ali nanje pritisne uradni pečat, ni potrebno.

Določbi § 1. zak. od 18. septembra 1892 št. 171 drž. zak., da morajo biti inozemske vrednostni papirji kolekovanji, zadosti se lahko v zmislu § 1. omenjene naredbe, kakor dosedaj z prilepljenimi in obliteriranimi koleki ali pa, če hoče stranka, z uradnim vtiškom primernih kolkovnih znamenj.

Ako želi toraj stranka, posebno ker se pri kolkovnih znamenjih ni bat, da postanejo po mokroti ali s tem, da izgine barva obliteracije, nerazločljiva, da se znamenja vtišnejo, tedaj prevzame c. kr. dohodarsveni in kolkovni urad v Trstu in c. kr. glavna davkarja v Gorici inozemske vrednostne papirje in jih odpošlje c. kr. osrednjemu kolkovnemu uradu na Dunaju.

Da se na take inozemske vrednostne papirje vtišnijo kolkovna znamenja, predati se jih mora neposredno pri omenjenih uradih, priklopivši v dveh enakih izvodih, pismeno prijavo — za kojo se dobi formulare pri gornjih uradih — dočim je potrebna pisma prijava pri blanketah le tedaj, ako jih je več kot 10. —

Po pošti se predmetov ne more dopoljiti.

Jubilejsko ces. spominsko svetinjo še dobe poštni ekspeditorji, ki so 2. dec. 1898 bili kot taki že pet let v službi, požni uradniki poštobranilničnega urada, ki so ob istem času imeli tri službena leta in so dovršili 21. leto, in dalje drž. manipulacijski diurnisti na sistemiziranih mestih, ki so bili 2. dec. 1898 tri leta na svojem mestu.

Cesar pomilostil je vse moravske Čehe, ki so bili obsojeni v ječo, ker so dali duška svoji nevolji, ko so se odpravile Nemcem na ljubo češke jezikovne naredbe. Za pomilostjenje se je trudil drž. poslanec duhovnik dr. Stojan.

„Slovenska matica“ vabi na CXX. odborovo sejo v sredo dne 28. sušca 1. 1900 ob petih popoldne v društveni pisarni. Sored: 1. Naznanila predsedstva. 2. potrditev zapisnika o 119. odborovi seji. 3. Poročilo knjižnega odseka. 4. Poročilo tajnikova. 5.) Slučajnosti.

V Ljubljani dne 20. sušca 1900.

preds. Fr. Levec.

Prva slovenska kiparska in slikarska razstava v Ljubljani se priredi meseca septembra. Za razstavo se je oglašilo že dokaj slovenskih umetnikov.

Koliko je učiteljev na Kranjskem. Personalstatus, ki je izšel v Schwentnerjevi založbi, izkazuje na Kranjskem 522 stalno nameščenih učiteljev in učiteljic. Od teh jih

je 63 v prvem plačilnem razredu, 95 v drugem, 190 v tretjem in 175 v četrtjem.

Slovenci v Mariboru nameravajo ustanoviti slovensko šolo. Ta šola bo velenava trdnjava ob slovensko-nemški meji. Slovenci, spominjate se je z darovi!

Vsprijem v topničarsko kadetno šolo. V to šolo se vsprijemajo mladeniči od 14 do 17 let, ki so dovršili pet razredov srednje šole z vsaj zadostnim, ali štiri razrede s povoljnem uspehom. Na nezadostne rede v latinščini in grščini se ne ozira, treba je le povoljnih redov iz ostalih predmetov. Šolnina znaša za sinove vojaških oseb 24 kron, za sinove nevojaških oseb 160, sicer 300 kron. Vse druge stroške trpi vojni erar. Prošnje za vsprijem je do 15. avgusta poslati naoveljstvo artilerijske kadetske šole na Dunaju X/2. Vse druge podrobnosti so razvidne iz „vsprijemnih pogojev“, ki jih je dobiti za 40 vin. pri vseh kadetskih šolah.

Domobranske vaje v orožju vršile se bodo letos v treh periodah: prve se prične koncem maja, druge sredi junija in zadnje sredi avgusta.

Deutsches Haus. V Celju se je začela nova gonja, novo beračenje in nove grožnje. Postaviti si hočejo celjski Nemci nemško hišo; pač najboljše pripoznanje, da ne smatrajo nobene hiše v Celju, kot pristne nemške, bodisi glede na zgodovino ali lastnino. Nam sicer malo mar, kaj si postavijo celjski Nemci, da se proslavijo pred svetom, kakor so se s svojo klavnicijo, Waldhausom itd., ko bi pri tem delali s poštenimi sredstvi in na pošten način. Ali Celjani hočejo ceneje priti do svojega „doma“, kakor smo storili to Slovenci. Cela zgradba bo stata na beračiji, a berači se na način italijanskih hajdukov — z revolverjem v roki. Posebno drzne prikazni v celjskem taborju so dobile pooblastilo, da lovijo po mestu pristopnice. Vsak, ki pristopi, mora plačati na leto najmanj 4 krovne, a ta davek ostane, dokler ne bo skupaj potrebne vsote. In kako se dobivajo podpisi? Pritoževalo se nam je že več obrotnikov, da sta prišla dva pobiraca ter zagrozila, da ne kupijo Nemci ničesar več, kdor ne pristopi in plača „prostovoljnega“ davka. Tako zidajo celjski Nemci svoje kulturne stolpe! „Dom“.

Koroški Slovenec in njih sodišča. Velikovško sodišče je poslalo nekemu kmetu obsodbo na 24 ur zapora, ker je za trenutek pustil voz pred zadružnim skladisčem v Sinčivasi, kamor je pripeljal žito. Sodišče ni kmeta niti zaslišalo, temveč mu kar poslalo obsodbo. Koroški list „Mir“, ki je ta dogodek opisal, bil je zaplenjen.

S kravjimi zvoneci so prišli v soboto zvečer zvonit prof. Frischauft nemški akademiki graški. Hoteli so predstavljali krave na planinah in pravijo, da se jim je to pri demonstracijah se najbolj posrečilo.

Navrhnost se je slabo sponesa petim mladeničem, ki so hoteli voditi za nos Angleže. Ti fantje so se nameči skrili na angleški parobrod „Greenmowen“, ki je bil na Reki naložil konj za južno Afriko in so se hoteli z njim brezplačno peljati — Burom na pomoč. Angleži niso hoteli iti na ta „lim“ in ko so jih našli, povrnili se je parobrod, ki je bil že 2 milij proč od Reke, nazaj v resko luko, kjer so navrhance izkrigli in izročili policiji.

Hči turškega sultana ubegla. Iz Carigrada poročajo, da je sultanova hči Hadžedža ubegla s slavnim turškim pesnikom Niedja r-jem. V njenem spremstvu se nahaja tudi Riza, hči Osmana paše. Sultan je vsled pobega svoje hčere globoko potrl.

Svetovna razstava v Belgiji. Leta 1905 bodo priredili v Bruselju novo svetovno razstavo. V ta namen so že pripravili potreben prostor in pričeli z osnovnimi deli.

Listnica uredništva. G. L. V. Imate prav, ali Vašega dopisa ne moremo priobčiti

Angleški čudodelni balzam in angleško čudodelno mazilo, ti dve neprispodobni domaći sredstvi, kateri bi morali imeti v vsaki družini, kakor tudi vse druge posebne izdelke „Lekarne k angelju varuhu A. Thierry-a v Pregradi“, so njih dobiti glas vsestransko opravičile ter se toplo priporočajo. (Glej oglas)

* **Na cesti zgorel.** Iz Badena poročajo, da so našli na cesti med krajema Heiligenkreuz in Sattelbach do nog popolnoma zgorelo truplo 62letnega trgovca z lesom Mihe Kaswurma. Nesrečne je npravil v Badenu dobro kupčijo, zvečer pa se je peljal s praznim vozom domov. Ker je bilo mraz, se je zavil v več „kocev“ ter kadil. Med vožnjo je zaspal in smodka je začala koce, ki so vsled vetra začeli goreti. Kaswurm je padel z voza in zgorel. Konj je z vozom pritekel sam domov.

* **Besen bik.** V San Carlosu pri Kadiku so peljali bika v arenu, da bi se boril. Bik pa je ušel, prevrnil več ljudi na cesti, težko ranil nekega vojaka, nosača vode in malo deklico, na to ranil pet ljudi, vdrl na neki vrt ter ranil posestnika in zabodel njegovega hlapca, da je takoj umrl. Potem je tekel bik proti kolodvoru, ranil tri konje ter se končno zgrudil pod krogljami preganjajočih ga orožnikov.

* **Priprave za streljanje proti toči,** namreč nastavke in topice, bo vsled želje

deželnega odbora kranjskega oddajala c. k. kranjska kmetijska družba. Deželni odbor je poslal dne 17. t. m. deželnega potovalnega učitelja g. Gombača v St. Kathrein pri Brück-u blizu Mürzuschlag-a, da je bil navzoč, ko so za poskušnjo streljali z raznimi topiči in nastavki. Prepričal se je, da so uspehi tem večji, čim večji so nastavki in topiči ter čim več smodnika se vzame za vsak strel. Poraba majhnih topičev ter nastavkov, kakeršne izdeluje Unger, najbrž ne bode povsodi dosegla zaželenega uspeha. Zato bo družba oddajala le zanesljive priprave, in sicer navstavke po $2\frac{1}{2}$, m do 4 m visoke, topice pa po 40 cm globoke. Priporomimo še, da so nastavki patentirani, ker imajo neko posebno prednost pred drugimi, in da topiči niso lit, marveč kovani iz trdega železa in jekla ter zvrtani, vsled česar se ne bude more razpočeti, kar se pri lith laže zgodi. Tudi v te topice se smodnik le vsuje in se nič ne zabije; poči pa prav močno. Popolna priprava, obstoječa iz enega $2\frac{1}{2}$ do 3 m visokega trdnega nastavka, iz 5 po 40 cm globokih, kovanih topičev in iz ene skrinje, v kateri so mere za smodnik, palica za čiščenje in vžigalna vrvica, stane skupaj 140 krov. — To ni drag. Posamezni topiči, po 20 in 40 cm globoki, stanejo 12, odnosno 1760 krov. Nastavki $2\frac{1}{2}$, m visok stane, približno 50 krov, oni 4 m visok pa približno 120 krov. Naročila naj se takej in naravnost sporoči c. kr. kranjski kmetijski družbi.

* **Mačuh na Dunaju.** Na Dunaju se je pojavilo v zadnjem času več slučajev mačuha. Nekteri mislijo, da je temu kriva voda. Zbolelo jih je od 4 do 10. t. m. 9. od 11 do 27 t. m. 22 in od 18 do 21 t. m. 26.

K n j i ž e v n o s t .

Dom in Svet, ilustrovani list za umetnost in za znanstvo. — Ureja dr. Frančišek Lampe — Št. 6 — V Ljubljani. Vsebina: O lepoti, piše dr. Fr. L. — Zimzelen, zložila Ljudmila. — Rožmarin, zložila Ljudmila. — Za narod (povest) piše Mirovič. — Srečanje, zložila Ljudmila. — Prijazna (novela) piše Fr. Kočan. — Čudna senca, zložila Silvin Sardenko. — Profesor dr. Gregor Krek, ob njegovem šestdesetnici napisal M. P. — Ne verjemi! zložil Leo Levič. — Giordano Bruno in svobodna misel, piše dr. Fr. L. — Slovenska književnost. — Časopis. — Razne stvari. — (Na platnicah) Pogovori.

Slike: „Naš Janko“ slikal Fr. Hrovat. — Predsednik Pavel Krüger pri svojih vojakih. — Dr. Gregor Krek (po fotografiji). — Dvorana v wagonsperškem gradu, narisala Ivana Kobilica. — Grobni spominik I. Bapt. Valvorsija.

Narodno gospodarstvo.

Za odpravo klavzule v pogodbi z Italijo.

Posl. Viljem Pfeifer in tovarši so stavili v zbornici poslanec ta-le predlog za odpravo klavzule o carini na vino v pogodbi, ki se ima skleniti z italijanskim kraljevino in za zvišanje uvozne carine na italijansko vino:

Pod točko 5. III. zaključnega zapisnika k trgovinski pogodbi s kraljevino Italijo od dne 6. decembra 1891 se nahaja takozvana italijanska klavzula o carini na vino, glasom katere se carina na italijansko vino, uvoženo v Avstro-ugarsko, lahko zniža od 20 gld. na 3 gld. 20 kr. Dovolitev te znižane carine je takoj, ko je stopila v veljavo, vzbudila v vrstah naših producentov resno vznemirjanje ter je tekom osmih let, kar obstoji, znatno oskodovala naše dežele.

Kajti pričakovanje naše vlade, ki je je gojila o posvetovanju glede trgovinske pogodbe od dne 6. decembra 1891, da se namreč Italija ne bo posluževala carinskimi olajšavji, dovoljeni jih z novo pogodbo, kakor ni uporabljala znižane carinske tarife, dovoljene jih s pogodbo od dne 7. decembra 1887, — se žalibog ni uresničilo. Nasprotno se je Italija znatno posluževala te klavzule, kakor to dovolj jasno izhaja iz statističnih izkazov o naši zunanjosti trgovini,

Uvožena količina italijanskega vina za znižano carino v znesku 3 gld. 20 nov. je znašala: leta 1892 (od 27. avg. do 31. dec.) 473.415 m. st. „ 1893 . . . . . 1.185.794 „ „ „ 1894 . . . . . 884.001 „ „ „ 1895 . . . . . 774.904 „ „ „ 1896 . . . . . 845.601 „ „ „ 1897 . . . . . 1.398.431 „ „ „ 1898 . . . . . 1.505.203 „ „ Skupaj 7.067.409 m. st. ki pomenjajo trgovinsko vrednost 70.000.000 gld. — Teh 70.000.000 gld. je odšlo iz naše monarhije na Italijansko.

Ako pomislimo, da so stroški obdelovanja vinogradov na Italijanskem nasproti tukajšnjim visokim stroškom pridelovanja skoraj niče, da na Italijanskem trte in grozdne bolezni ne razsajajo tako kakor pri nas, da torej tudi stroški preprečevanja in zdravljenja istih niso tako visoki, je pač jasno, da carinski olajšavji italijanskemu vinu naša vina ne morejo tekmovali z istim ter da Italijansko bolj in bolj izpodriva naša vina. Avstrijsko vinarstvo treba torej varovati proti tej konkurenči s tem, da se do sedanja uvozna carina na Italijanska vina

primerno zviša; ker ostane trgovinska pogodba z Italijo v veljavi do 31. decembra 1903 ter se mora vršiti pogajanje, predno poteka ta doba, predlagamo:

Visoka zbornica naj sklene:

„Vlada se pozivlja, da o sklepanju nove trgovinske pogodbe z Italijo odpravi takozzano klavzulo o carini na vino, uvoženo v našo monarhijo.“

Na Dunaju, dne 9. marca 1900. Pfeifer, Pogačnik, Povše, dr. Krek, Žičkar

žal in ne bo se jim treba ogibati mene, ker se bom ogibal jaz nih — kakor sem se ogibal zadnja dva meseca g. Gabrščeka, dobro vedoč in do cela ga spoznavajoč: „Ta je črn, tega se boj, Rimljan“. In to je čutil gospod s košom psovki in od tod te solze! — Ne sebe zagovarjati — ne, odslej pa hočem tudi tisto povedati, kar sem videl in opazil v Vaši stranki brezpogojno in Vašo osebo minicijo zno narisati, da bo vsak človek Vas lahko spoznal! Ne sebe braniti

— ampak Vas napadati — s fakti. — To hočem odslej napraviti, če ne dobim miru in ne hestate z napadi te vrste! Ne bojte se — vidiva se! Na svodenje, gospod mogočni od „Soče“; drugikrat, kadar boste še pisali o meni, ne mislite, da imate Vašega vajenca v rokah in ga v svoji jezi mikastite! Da se vidiva, kadar Vam bodo možgani malo bolj mirni — in Vam politična strast in zlobnost ne bo preveč vzne-mirjala živcev! Naj Vam dobro tekne!

Ivan Škrjanec.

Javna zahvala.

Vsem Zaloščanom, Saksidovcem in Dornberžanom, ki so ob smrti moje matere skoz dve noči v velikem številu pri njej molili in prepevali sv. pesmi; dalje tem in vsem onim, ki so jo spremili v tako ogromnem številu do groba v praznični obleki, če tudi je bil dan pogreba na delavnik; dalje zaloškim fantom, ki so se sami ponudili, da poneso truplo moje ranjke matere k večnemu počitku in so to tudi storili in dekletom, ki so nosile ob straneh krste sveče, če tudi je bila moja mati vže nad 22 let udova; dalje zaloškim cerkevnim pevcem, ki so peli pesni žlostinke pri blagosloviljenju trupla in tudi ko so je položili v grob, izrekam srčno zahvalo. Vsemogočni Bog povrni Vam najobilnejše!

Odkritosrčno bodi povedano, da toliko znakov sočutja in ljubezni bi ne bil nikdar pričakoval! Torej še jedenkrat, srčna zahvala vsem v mojem in v imenu mojega brata.

V Zaloščah pri Dornbergu, dne 25. marca 1900.

Dr. Ferdinand Rojic,
zdravnik in posestnik.

VABILO

na

občni zbor

„Krojaške zdruge v Gorici“

vpisane zdruge z omejeno zavezo,
kateri bo

v pondeljek, dne 2. aprila 1900.
ob 10. uri dopoludne
v prostorih goriške Čitalnice.

Dnevni red:

- Poročilo načelnštva in nadzorništva o poslovanju leta 1899.
- Razprava o letnem računu, o bilanci in o uporabi čistega dobička iz leta 1899.
- Predlogi načelnštva, nadzorništva in združnikov v zmislu §. 70. b. združniških pravil.
- Volitev: a) predsednika načelnštva; b) podpredsednika in treh udov načelnštva; c) nadzorništva (predsednika, podpredsednika in treh udov); d) blagajnika.

Letni račun in bilanca za leto 1899, poročilo načelnštva in nadzorništva so p. n. udom na razpregled v zadružni prodajnici v gospodski ulici št. 7.

V Gorici, dne 20. marca 1900.

Načelništvo.

„Narodna tiskarna“

v GORICI,

ulica Vetturini štev. 9.

je preskrbljena s povsem novimi črkami, okraski in finim papirjem. Izdeluje vsa dela v najkrajšem času po takoj nizkih cenah, da se ne boji konkurenco.

Tisk brošure, diplome, trgовske račune, pisma in zavitke s firmo, cenike, vabila na karton in papir, posetnice razne velikosti in oblike z zavitki, zaročnice in poročnice v elegantnih ter osmrtnic v vseh oblikah.

„Narodna tiskarna“ tiska

„GORICO“, ki izhaja dvakrat na teden ter stane na leto 8 kron, pol leta 4 krone.

„NAROD“, ki izhaja vsako drugo soboto ter velja celoletno 1 krono in 60 vinarjev, polletno pa 80 vinarjev.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz vi-pavskih, furlan-skih, briskih,

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ugarske monarhije v sodih o 156 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorec.

Cene zmerne. Postrežba poštana.

Andrej Čermel

na Kornu št. 10,

priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino kolonijalnega blaga, kakor petrolej, kavo vseh vrst, riž, olje, siadkor itd. Na razpolago ima tudi domačo slanino: špek, salame in to na drobno in na debelo.

Cena zmerna, postrežba točna.

Josip Gorjanc

gostilničar

v Attemsovi palači na Kornu v Gorici,

ima tudi klave za konje in vozove.

Razun dobrega črnega in belega vina ter piva, priporoča vedno izvršna jedila, gorka, mrza ali mrzla.

Ima cena prenočišča.

Češka čokolada

in
češki kakao
so najboljši.

V Gorici je prodajajo: Ko-pač & Kutin, G. Furlani, P. Gles-sig, St. Paulin, Dom. Pardon. Zastopnik: G. Barazzetti.

Peneči bomboni.

Najfinjejske orientalske slasčice. — Fondants in čokoladne bonbone priporoča prva češka tovarna ori-entalnih sladčic in čokolade

A. Maršner

Praga, Kral. Vino-hrady, Češko.

Rojaki!

Spominjajte se o vsaki priliki „Šolskega doma“.

Tehnica, mere in uteži preskuša ali cementira

podpisani izdelovalec tehnic.

Priporoča se za vse v stroku spadajoča dela in popravek, trgovcem in obrtnikom po zmeri ceni.

Zaloga tehnic, decimalk, biciklov vseh sistemov od 50—300 K.

Karol Komel,
Gorica, Semeniška ulica št. 8.

Za bolehne na pljučah, v vratu in goltancu in nadnšljive ljudi!

Kdor se hoče za vselej znebiti pljučnih in goltančnih še toliko trdrovratnih bolezni, potem nadne, če je še tako zastarela in navidezno nezdravljiva, naj piše A. Wolffsky-jev čaj zoper kro-nične, pljučne in vratne bolezni. Na tisoče zahvalne zajamčuje veliko zdravilno moč omenjenega čaja. Zavoj za dva dni stane 75 kr. Knjižice zastonj. — Pristen simo pri A. Wolffsky-ju v Berolinu 37, Weissenburgerstrasse 79.

„Narodni Koledar“

za navadno leto 1900.

dobiva se v

„Narodni tiskarni“

Gorica, ulica Vetturini 9,

po 40 vin., s pošto 10 vin. več.

Novi naročniki „Gorice“ dobé ga brezplačno.

Prva kranjska tovarna testenin

Žnidarsič & Valenčič

v Ilirske Bistrici

priporoča svoje izborne testenine kot makarone, fideline, vrvice in različne vloge za na juho velespoštovanemu občinstvu.

Prvi sijajni uspeh najinjih izdelkov je ta, da se ni v našem okraju v treh letih toliko testenin zavžilo, kot najinjih v času kar jih izdelujeva. — Velespoštovana gospodinja! Sezite po tej jedi, katero pri nas v slastjo, še oni zavživajo, ki dosedaj o testeninah še slišati niso hoteli. Najine testenine vdobe se v vseh boljših prodajalnicah jestvin; povsem zanesljivo najine pa so le one, ki se prodajajo v zavojih po 1/2 kg. z najino firmo.

Trgovec posiljava cenik zastonj in franko.

Edino pristni BALZAM

(Tinctura balsamica)

se dobiva na debelo in na drobno v postavno dovoljeni in pri kupčijskem sodišči vpisani

tvornici balzama

lekarnika A. THIERRY

v Pregradi pri Rogatcu.

Pristen samo s to pri Irgovinskem sodišču vpisano zeleno varstveno znamko.

Vsa oprava mojega balzama je pod postavnim varstvom za uzorec.

Najstarejše, preskušeno, najcenejše in najrejnejše glavno ljudsko sredstvo za vse prsne in plučne bolezni, za kašelj, hrkelj, želodčni krč, če jed ne diši, proti slabemu okusu, zapernej sapi, riganju, zgagi, napenjanju, zaprosti i.t.d.

Kjer ni zaloge, naj se naroči neposredno pod naslovom: **Tvornica balzama lekarnika A. Thierry v Pregradi pri Rogatcu.**

Poštne prosti s zaboljivom na vse avstro-ugarske pošte stane:

12 malih ali 6 velikih steklenic . . . . . 4 krone,

60 malih ali 30 velikih steklenic . . . . . 13 krone.

V Bosnu in Hercegovino 60 vin. več.

Proti kvariteljem in posnemovalcem kakor tudi prodajalcem takih panarejanj postopam na podlagi zakona za varstvo znamk pravnim potom.

Edino pristno mazilo iz vrtnic.

(Balzam-mazilo ex rosa centifolia.)

Vzbuja sedaj največjo pozornost. — Ima veliko antisepetično vrednost.

— Deluje tako uspešno proti unetju. — Napravi uspeh ali vsaj poboljša in olajša bol pri še tako zastarelih boleznih, poškodovanjih in rana.

Manje kot dva lončka se ne razpošilja in sicer izključno le proti predplačilu ali povzetju. S poštnino, spremimo, zavojem i. t. d. staneta

2 lončka 3 krone 40 vinarjev.

Svarim pred kupovanjem brezuspešnih ponarejanj in prosim dobro paziti, da je na vsakem lončku vžganja gorna varstvena znamka z tvrdko

„Lekarna k angelju varuhu A. Thierry-ja v Pregradi“. Vsak lonček mora biti zavit v navod o porabi z to varstveno znamko. Proti kvariteljem in posnemovalcem, kakor tudi prodajalcem ponarejenega mojega, edino pristnega mazila iz vrtnic postopam pravnim potom.

Kjer ni zaloge, naj se naroči neposredno pod naslovom: Lekarna k angelju varuhu v tvornica

balzama A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogatcu.

Razpošilja se izključno le proti predplačilu ali povzetju zneska.

Odlikovana tovarna

Odlikovana tovarna

1894.

1891.

vsakovrstnega pohištva.

Ivan Doljak, Solkan pri Gorici

v lastni hiši. — Lastne žage. — Ustanovljena 1. 1891.

Zaloga

vsakovrstnega pohištva, kompletnih spalnic, jedilnic in sprejemnic, od najnavadnejšega do najfinjejsega sloga; vsakovrstnih slik, zrcal, okvirjev in stolice, kakor tudi vseh tapetarskih izdelkov. — Zaloga vsakovrstnih desek iz mehkega in trdega lesu; velika zbirka obkladkov (remeša) in strugarskih izdelkov, kakor tudi vseh k mizarski, strugarski in tapetarski stroki spadajočih potrebščin.

Blago se razpošilja na vse kraje prosti železniška postaja goriška.

Jamči se za točno postrežbo. — Brez konkurenčnosti!